

Hambingang-Suri sa Kurikulum ng Programang Edukasyong Pangwika-Filipino ng mga Piling Pamantasan sa Maynila

Maria Fe Hicana , Jhigo Pascual, John Patrick Santos, Ma. Antoinette Ayes, Ricka Leonardo, & Rose Ann Hernandez

Philippine Normal University, Manila, Philippines

hicana.mfg@pnu.edu.ph

ABSTRAK

Ang dekalidad at matayog na edukasyon ay ang pagkakaroon ng epektibong kurikulum. Ang matapat na pagsasaayos at pagdidisenyo ng kurikulum ay nagsisilbing esensiyal na sangkap sa paglikha at pagtataya ng kontekstong nag-uugnay sa mabisa at hindi mabisang dulong, praktika, at estratehiya. Natasa ang kahalagahan ng programang edukasyong pangwika sa Filipino ng mga nagnanais magpakadalubhasa bilang mga guro sa Filipino sa panahong hindi napagtutuonan ng pansin ang kahalagahan ng kurikulum na ito. Kaya naman upang matugunan ang kakulangan na ito, nilayon nang pag-aaral na magsagawa ng pagsusuri sa programa at bumuo ng modelo ng hambingang-suri. Naging batayan ang mga sa mga piling Pamantasan sa Maynila na nagbibigay ng degri sa kadalubhasaan sa edukasyong Filipino. Inalam ang kabisaan ng hambingang-suri sa pamamagitan ng pakikipagpanayam sa mga mag-aaral, guro, at alumni ng mga Pamantasan. Lumabas na naging epektibo ang modelong hambingang-suri bilang isang modelo ng pagsusuri ng isang kurikulum ng programa sa larangan ng edukasyon.

Mga Susing Salita: *Filipino, kurikulum, hambingang-suri, Maynila, programang pangwika*

ABSTRACT

The quality and high standard of education entail having an effective curriculum. Conscientious arrangement and design of the curriculum serve as essential elements in creating and evaluating contexts that link efficient and inefficient approaches, practices, and strategies. The importance of the language education program in Filipino is recognized by those aspiring to excel as Filipino teachers at a time when the significance of this curriculum is often overlooked. Therefore, to address this deficiency, the study

aimed to conduct an analysis of the program and develop a comparative assessment model. Selected universities in Manila that offer degrees in Filipino education served as the basis. The effectiveness of the comparative assessment model was examined through interviews with students, teachers, and alumni of these universities. It emerged that the comparative assessment model was effective as a framework for evaluating a curriculum program in the field of education.

Keywords: comparative analysis; curriculum; Filipino; language program; Manila

INTRODUKSYON

Salamin ng dekalidad at matayog na edukasyon ang pagkakaroon ng epektibong kurikulum. Ang matapat na pagsasaayos at pagdidisenyo ng kurikulum ay nagsisilbing esensiyal na sangkap sa paglikha at pagtataya ng kontekstong nag-uugnay sa mabisa at hindi mabisang dulog, praktika at estratehiya. Tinatasa ng pag-aaral na ito ang kahalagahan ng programang pangwika-Filipino ng mga nagnanais magpakadalubhasa bilang mga guro sa Filipino sa pamamagitan nang pagsisipat-suri sa mga pamantasang nagbibigay ng degri sa kadalubhasaan sa edukasyong Filipino bilang pagpapalakas sa programa sa panahong hindi napagtutuunan ng pansin ang kahalagahan ng kurikulum na ito.

Sa pag-aaral na isinigawa ni Peña (2023), inilarawan niya ang edukasyong Filipino bilang lunsaran ng kaalaman sa antas ng kolehiyo at midyum ng panturo sa sistema ng edukasyon. Nasipat niya ang kahalagahan ng teksbuk sa larangan at proseso ng pampagkatuto at pampagtuturo ng mga kaguruan sa kursong Filipino. Mula rito, ang pagsasagawa ng masusing ebalwasyon ng isang kurikulum ay nagpapaunlad sa holistikong pagtataya na nagiging matibay na sandigan ng isang estandardisado at intelektuwalisadong pamamaraan ng edukasyon. Dagdag pa rito, sinasabing ang mga guro ay nakatuon

sa paggamit ng mga pagpapahalaga at kulturang Filipino sa kanilang mga aralin (Tangonan, R. B., Villanueva, V. M., & Zamora, N. A. C. L., 2016).

Sa bisyon na maiangat ang lebel at pagpapabuti sa kalagayang pang-edukasyon ng bansa, ikinasa ang Batas Republika Blg. 7784, nagtatakdang magtatag ng mga *Center of Excellence* (COE) sa bansa. Nilalayan nitong kilalanin ang mga institusyong mangunguna sa patuloy na pagpapaunlad ng iba't ibang programang pang-akademiko kabilang na ang edukasyong pangguro. Kadikit ng pagkilalang ito ay ang mga kaakibat na benepisyong nagmumula sa pamahalaan at mga sektor nito. Sa ngayon, iisa pa lamang (Manzano, 2018) ang nagtangkang saliksikin ang kaligiran ng ginawang pagtatakda ng CHED sa mga kwalipikadong institusyon ng edukasyong pangguro sa bansa bilang COE na nakatuon sa pangkalahatang kurikulum. Samantala, ang mga nagawa nang pag-aaral kaugnay ng programang pangwika-Filipino ay nakatuon sa pangkalahatang kurikulum o *General Education Curriculum* (GEC).

Binigyang-tuon ng pag-aaral na ito ang pagsusuri sa mga umiiral na kurikulum sa programang edukasyong pangwika-Filipino sa mga napiling institusyong pang-edukasyong pangguro sa Maynila na pasok sa pamantayang ibinaba ng Komisyon sa Lalong Mataas na Edukasyon.

1. Mabakas kung kailan nagsimula ang programa sa Pamantasan at bakit ito naipatupad.
2. Mailarawan ang tunguhin ng programang edukasyong pangwika sa Filipino hinggil sa umiiral na kurikulum ng bawat Pamantasan.
3. Maisa-isa ang programa ng edukasyong pangwika-Filipino ng mga piling Pamantasan na nagbibigay ng degri sa kadalubhasaan sa edukasyong Filipino sa Maynila sa pamamagitan ng pagsasagawa ng hambingang-suri sa kurikulum ng programa kung ang mga ito ay nakasalig sa pamantayang ibinaba ng Commission on Higher Education (CHED).

METODOLOHIYA

Nabibigyang-balidasyon ang mga nakalap na datos gamit ang triyangulasyon sa pamamagitan ng *cross verification* na mula sa higit sa dalawang mga sanggunian. Sa pananaliksik na ito, gumamit ng dalawang uri ng triyangulasyon: ang (1) *method*; at, (2) *data source*. Binigyang-diin nina Polit & Beck (2013) na sa paggamit ng metodong triyangulasyon, nangangailangan ito ng maramihang metodo sa pangangalap ng datos tungkol sa isang penomena (sinipi kay Carter, 2014). Samantala, ang *data source triangulation* naman ay may pangangailangan na mangalap ng datos mula sa iba't ibang uri ng tao, indibiduwal, pangkat, pamilya, at komunidad, upang makakalap ng iba't ibang perspektiba at pagpapatibay ng datos (Carter, Lukosius, DiCenso, Blythe, & Neville, 2014). Ang nakolektang mga opinyon, atityud, at praktika na magmumula sa *stakeholders* ay may esensiyal na

kontribusyon sa pagpapaunlad ng kurikulum. Ang mga mananaliksik ay nangolekta ng parehong kwantitatibo at kwalitatibong datos at susuriin ang mga datos upang matukoy kung may pagkakatulad, pagkakaiba, o kombinasyon (Cresswell, 2014).

Disenyo ng Pananaliksik

Deskriptib-debelopmental ang pananaliksik sa pag-aaral na ito na may layuning masuri at mailarawan ang kurikulum ng programang edukasyong pangwika-Filipino ng mga piling Pamantasan sa Maynila na may programang edukasyong pangguro na kabilang sa itinakda ng Komisyon sa Lalong Mataas na Edukasyon. Sa elusidasyon ni Hopkins (2013), bahagi ng deskriptibong pananaliksik ang pangangalap ng datos na naglalarawan ng mga pangyayari na susundan ng pag-organisa, pagtatala, at paglalarawan ng mga nakolektang datos.

Populasyon at Sampling Teknik

Ang mga mananaliksik ay gumamit ng *non-probability sampling* partikular na ang *purposive sampling*. Mula sa populasyon, kumuha ang mananaliksik ng sampol kung saan ito ang paghahanguan ng datos na kinakailangan sa pananaliksik. Nakuha ang mga datos mula sa mga kalahok mula sa mga sumusunod na pamantasan: (a) *Philippine Normal University - Maynila*, (b) *Pamantasan ng Lungsod ng Maynila*, at (c) *Politeknikong Unibersidad ng Pilipinas-Maynila*. Nagmula ang datos sa mga mag-aaral na kumukuha ng programang Batsilyer sa Edukasyong Pangwika – Filipino maging ang kanilang guro, mag-aaral, at *alumni* gamit ang sarbey at metodong *document analysis*.

Sa pananaliksik na ito ay pinili ang mga pamantasan na kabilang sa mga kwalipikado sa programang

Edukasyon na itinakda ng Komisyon sa Lalong Mataas na Edukasyon at sinuri ang mga kursong nakapaloob sa programang Edukasyong Pangwika-Filipino. Mula sa mga nailista at nasuring pamantasan, tatlo (3) ang tumugon at sumang-ayon na maging kalahok sa pananaliksik mula sa pamantasang pampamahalaan sa Maynila. Samantala, *purposive sampling* naman ang ginamit sa pagpili ng mga kalahok sa isinagawang sarbey gamit ang talatanungan na naglalaman ng *likert scale*. Sa bahaging ito, ang mga naging kalahok ay mga guro na mula sa mga napiling pamantasan sa Maynila na kwalipikado sa pagkakaroon ng edukasyong pangwika-Filipino. Gayundin, kinikilala rin ng mga mananaliksik ang katotohanan na ang mga kalahok na pinili sa pamamagitan ng *purposive sampling* ay maaaring hindi maging representasyon ng kabuoang populasyon, subalit ang mga datos na makukuha mula sa kanilang mga tugon ay makatutulong upang bigyan ang mga mananaliksik ng mas malalim na pag-unawa sa pananaw ng mga kalahok tungkol sa umiiral na kurikulum sa kanilang mga pamantasan. Ang mga naging kalahok sa isinagawang sarbey ang siyang nagsilbing kalahok sa ginawang panayam upang mapunan ang kinailangan pang datos at impormasyon.

Pangangalap ng Datos

Ang mga mananaliksik ay gumamit ng sarbey sa porma ng talatanungan na nagsilbing pangunahing datos sa pagsasakatuparan ng pananaliksik. Isinagawa rin ang panayam upang magsilbing pagpapatibay sa mga datos na nakalap mula sa sarbey. Ang mga naging sangkot sa pagsagot ng nasabing talatanungan at panayam ay ang mga piling mag-aaral at guro

ng mga pamantasang kalahok sa pananaliksik. Sa unang bahagi ng talatanungan ay makikita ang liham-pahintulot para sa mga kalahok na naglalaman ng kaligiran at layunin ng pananaliksik. Binigyang-diin dito na ang pananaliksik ay isang deskriptibo-debelopmental na pag-aaral na naglalayong makapagsagawa ng komparatibong analisis ng kurikulum ng programang edukasyong pangwika-Filipino ng mga piling Pamantasan sa Maynila.

Ginamit sa pag-aaral na ito ang modelo ng pag-aanalisa ng dokumento o document analysis ni Glenn A. Bowen (2009). Sa tulong ng modelong ito, maipakikita ang pagkakaiba-iba at pagkakatulad ng mga sinusuring dokumento sa kwalitatibong pagsusuri at pamamaraan. Samantala, may mga klasipikasyon ang talatanungan at mga tanong sa panayam: 1) para sa mga guro; at 2) para sa mga mag-aaral ng mga kalahok na pamantasan. Ang bawat klasipikasyon ng talatanungan ay nahahati sa apat na bahagi at naglalaman ng mga katanungan. Ang unang bahagi ay nakatuon sa personal na pagsusuri sa nilalaman ng programa o kurikulum. Ang ikalawang bahagi ay naglalaman ng mga katanungang nakatuon sa kanilang sariling persepsyon pagdating sa mga naging danas sa kanilang umiiral na kurikulum sa pamamagitan ng paglalarawan sa pamamaraan ng pagtuturo at pagkatutong natatamo sa bawat kurso na naggsilbing batayan ng pag-unawa at pagtukoy sa mga epektibong pamamaraan ng bawat Pamantasan. Ang ikatlong bahagi naman ay nakatuon sa pansariling pagtataya sa programang edukasyong pangwika-Filipino ng pamantasang kinabibilangan sa pagbabangga nito sa Kalatas Blg. 30 s. 2004 ng Komisyon ng Mas Mataas na

Edukasyon: *Revised Policies and Standards for Undergraduate Teacher Education Curriculum.*

Sa huling bahagi ng talatanungan, sinisipat nito ang estratehiya ng programa sa Edukasyong Pangwika-Filipino kung sumasabay ito sa ikadalawampo't isang siglong pampagtuturo at pampagkatuto. Sa nabuo namang mga katanungan para sa panayam, naging kaparalel ito ng sarbey sa pamamagitan ng pag-aangkop ng mga tanong na umakma sa panayam kung saan naging sandigan ang pangkalahatang konseptong nais suriin ng pananaliksik na nagsilbing matibay na hanguan ng datos para sa mga mananaliksik. Sa tulong ng propesor sa larangan ng kurikulum at sa larangan ng edukasyong pangwika-Filipino, masusing sinuri at sumailalim sa balidasyon ang mga nasabing talatanungan upang obhetibong mataya ang *content validity* at *face validity* nito.

Pagsusuri ng Datos

Para sa datos na nakuha mula sa interbyu, gumamit ng *coding* upang masuri at mabigyang-kategorya ang mga impormasyong nakalap. Ayon kay Gibbs (2014), ang *coding* ay paraan ng pag-indeks o pagkategorya ng teksto upang makabuo ng balangkas ng mga tematikong ideya. Ang pagsailalim ng mga datos sa prosesong ito ay nakatulong sa mga mananaliksik upang magkaroon ng sistema tungo sa organisado at mahusay na pagsusuri. Mula sa sarbey, gumamit ng *descriptive statistics* partikular na ang pagkuha ng *central tendency*. Ang *descriptive statistics* ayon kay Diño (2013) ay isang istatistikal na pamamaraan na nagbibigay ng simpleng deskripsiyon at buod ng mga impormasyon na nakuha mula sa mga datos. Sa *central tendency*, lulutang ang mga importanteng

impormasyon na kalaunan ay gagamitin sa pagkukumpara nito sa ibang kalahok. Ito naman ay isang paraan ng *descriptive statistics* kung saan ibinibigay nito ang *central base* sa mga datos na nakuha (Hayes, 2022). Sa loob ng *central tendency* ay makukuha ang *mean, median, mode*. Ang *mean* ay impormasyon na nagpapakita na kabuuang *average* ng mga datos na nakalap. Ang *median* naman ay ang gitna o sentrong impormasyon mula sa datos na nakuha sa instrumento. Ang huli naman ay ang *mode* kung saan pinapakita nito ang pinakakaraniwang sagot ng mga kalahok sa ibinigay na sarbey ng mga mananaliksik (Diño, 2013).

Etikal na Konsiderasyon

Nagpadala ng liham-pahintulot ang mga mananaliksik sa mga dekanoguro ng bawat kolehiyo ng edukasyon ng mga pamantasang kalahok sa pag-aaral upang maisagawa ang interbyu at sarbey. Nakipag-ugnayan ang mga mananaliksik sa mga kalahok na mga mag-aaral, guro, at *alumni* upang makuha ang kanilang iskediyul maging ng kanilang mga mag-aaral na magsasagot ng sarbey.

Sa pamamagitan ng mga liham-pahintulot, ipinaalam sa mga kalahok ang sumusunod: 1) mananatiling kumpidensyal ang lahat ng datos na kanilang ilalahad at tanging sa pananaliksik lamang gagamitin; 2) ang mga datos na makakalap ay eksklusibo lamang sa mga mananaliksik at hindi ibubukas sa publiko; 3) maaaring magkaroon ng tuwirang sipi sa kanilang mga sagot; 4) sa pagtatapos ng papel-pananaliksik, agad itong ipababasa sa mga guro upang malaman ang naging resulta; 5) at dahil boluntaryo ang paglahok sa pananaliksik, maaari nilang ipawalang-bisa ang kanilang

pahintulot ng paglahok sa oras na kanilang naisin. Pinalagdaan din sa kanila ang huling bahagi ng liham upang magsilbing patotoo ng kanilang pagsang-ayon.

RESULTA AT DISKUSYON

Ang mga nakalap na mga resulta ng mga mananaliksik ay maaaring iugnay sa pambansa at pandaigdigang perspektiba. Natukoy ang kahinaan at kalakasan ng umiiral na programang Edukasyong Pangwika-Filipino ng mga piling Pamantasan sa Maynila mula sa mga Pamantasang Pampamahalaan (SUCs) sa pamamagitan ng pagbabangga nito sa susing resulta ng erya (*key result areas*) na pinalalakas ng komisyon partikular ang Epektibong Organisasyonal na Pag-unlad (*Effective Organizational Development*) ng programa at kurikulum ng mga piling pamantasan sa Maynila na nagbibigay ng digring medyor at kadalubhasaan sa Filipino. Ang naturang metodo at proseso ng pag-aaral ay naging komprehensibo at gamit ang pleksibol na modelo ng hambingang-suri sa pag-aanalisa ng dokumento (*document analysis*) ay ang nakikitang pinakaakma sa katugunan ng mga layunin ng programa.

Iminumungkahi ng mga mananaliksik na gawing saligan ng mga programa ang sektoral na layunin ng Komisyon sa Mataas na Edukasyon gamit ang susing resulta ng erya o *key result areas* (KRAs) partikular ang panlimang bilang na Epektibong Organisasyunal na Pag-unlad (*Effective Organizational Development*) sa mga pamantasang pampamahalaan (SUCs) ng CHED na kinakailangang sa pagtuntong sa makabago at modernisadong anyo ng pagtuturo at pagkatuto upang ganap na matamo ang mataas na lebel ng literasi, komunikasyon, numerasi, kritikal na pag-iisip at ilan pang mga

kasanyagang lumilina sa mataas na anyo ng pagkatuto (Artikulo 4, Seksyon 6, Kalatas Blg. 30 s. 2004) kinakailangang magsagawa ang mga pamantasan ng pagrerepaso ng kurikulum na tumatalima sa kahingian ng panahon (Batas Republika Blg. 7722).

Batay sa resulta ng pag-aaral, maaaring makapag-ambag ang hambingang modelo sa iba pang mga programa at espesyalisasyon sa mga Pamantasan sa bansa gaya ng Araling Panlipunan, Agham, Sipnayan, Ingles, at Edukasyon sa Pagpapakatao.

KONGKLUSYON

Ang pag-aaral na ito ay nilayon na magsagawa ng hambingang-suri sa programang edukasyong pangwika sa Filipino ng mga piling pamantasan sa Maynila. Matapos ang masusing pagsusuri sa mga datos na nakalap, naitatag ng mga mananaliksik ang buod ng pag-aaral, mauuri ito sa apat na resulta: **(1)** Nabakas ang pagsisimula ng programa sa piling pamantasan at pagsipat pabalik sa kasayasayan kung bakit ito naipatupad at naitatag. Dagdag pa rito, **(2)** nasuri ng mga mananaliksik na walang pasulat na dokumento ang pagbabagong anyo ng kurikulum ng ilang mga programa na umusbong sa nabuong modelo ng mga mananaliksik na modelo sa hambingang-suri na isang mungkahing modelo sa pagsusuri ng iba pang mga espesyalisasyon sa larangan ng edukasyon; **(3)** lumitaw na sa naisagawang hambingang-suri sa mga programa ay naging epektibo itong gamitin para pataasin ang pagtuturo-pagkatuto at maging linyado ang pagbuo ng kurikulum ng programa. Panghuli, natukoy na ang pagkakaiba-iba ng mga programa ng edukasyong pangwika sa Filipino sa pamamagitan ng nabuong modelo ng hambingang-suri ng mga mananaliksik ay epektibo sa

pagsusuri ng kurikulum ng isang programang pang-edukasyon na makikita sa naging resulta ng pagsusuri sa mga naging kalahok sa pag-aaral.

REKOMENDASYON

Para sa mga mag-aaral na nais magpakadalubhasa sa programang edukasyong pangwika sa Filipino, iminumungkahi ang sumusunod: magsagawa ng pagtataya sa mga pamantasang nagbibigay ng naturang programa kung ang nais ituro sa hinaharap ay nakapokus sa Sekondarya o sa parehas antas ng pag-aaral; maglaan ng sapat na oras sa pagsasaliksik sa mga pamantasang pampamahalaan partikular sa Maynila kung ang kukuhaning programa ay trimester (tatlong termino) o semestral (dalawang semestre) sa kada taon.

Para sa mga guro/fakulti, kinakailangan ng pasulat na dokumento bilang katibayan sa pagbabagong anyo ng kurikulum ng programa; paglalakip sa mga silabus ng misyon, bisyon, at pilosopiya ng mismong programa; at pagbuo ng mga pedagogikal na estratehiya sa pagtuturo ng mga kurso sa programang edukasyong pangwika sa Filipino na hindi lamang nakakulong sa isang pag-aaral - wika, panitikan, at bayan.

Para sa mga tagasulat ng kurikulum, maaaring ikonsidera ang nabuong modelo ng hambingang-suri sa pagsusuri sa kurikulum ng iba pang espesyalisasyon sa larangan ng edukasyon; makabuo ng mga lagakan ng dokumentong aksesibol sa masa partikular na ang mga mag-aaral at guro na nagpapakadalubhasa sa programa sa larangan ng edukasyon.

Para sa mga mananaliksik sa hinaharap, mungkahing ilapat ang nabuong modelo ng hambingang-suri sa iba pang espesyalisasyon sa

larangan ng edukasyon upang masuri at masipat ang mga adbentahe at disabentahe sa kurikulum ng bawat programang kinakailangang mabigyan ng solusyon.

SANGGUNIAN

- Bowen, G. A. (2009). Naturalistic inquiry and the saturation concept: A research note. *Qualitative Research*, 8(1), 137-152.
- Calapardo, R. B., Balagtas, M. V., & Dacanay, A. G. (2016). Analysis of the Student Teaching Program of Selected Teacher Education Institutions and Its Alignment with the Professional Standards for Teachers. *The Normal Lights*, 10(1), 109-129.
- Commission on Higher Education. (2004). CMO No. 30, s. 2004, Revised Policies and Standard for Undergraduate Teacher Curriculum.
- Commission on Higher Education. (2006). CMO No. 55, s. 2006, Revised Policies and Standard on the Center OF Excellence Project.
- Commission on Higher Education. (2007). CMO No. 26, s. 2007, Criteria and Implementing Guidelines for the Identification Support and Development of Centers of Excellence (COEs) and Centers of Development (CODs) for the Teacher Education Programs.
- Dagdag, J. (2017) Examining the Factors of Licensure Examination for Teachers Performance for Program Strategy Enhancement.
- King, J. A. (2014). *Evaluative Inquiry: Situational Assessment*. Nasa E. Short, *Forms of Curriculum Inquiry* (pp. 259-270). State University of New York Press.
- Manzano, D. L. (2018). *Ang Programang Filipino ng mga*

- Pang-estadong Unibersidad at Kolehiyo sa Rehiyon III: Batayang Pag-aaral Tungo sa Isang Akademikong Modelong Pangwika. *Daluyan*, 24(1-2), 23-47.
- Mayor-Asuncion, A. M., & de Guzman, A. B. (2015). Doon o dito, ganoon o ganito: isang paggalugad sa pananaw ng guro hinggil sa kanyang papel sa pagtuturo ng Akademikong Wikang Filipino sa antas tersyarya. *Luz Y Saber*, 9(1-2), 27-54.
- of board exam performance of the DHVTSU College of Education graduates: Semantic scholar. *Journal of Business & Management Studies*.
- Peña, J. M. I. D. (2023). PAGTATAYA SA SALOOBIN NG MGA GURO SA PAGTUTURO NG FILIPINO SA PAGPAPATUPAD NG KURIKULUM K TO 12. *EPRA International Journal of Multidisciplinary Research (IJMR)*, 9(2), 41-46.
- Republic of the Philippines (1994) Philippine Teachers Professionalization Act of 1994 (Republic act 7836). Philippine Commission on Women.
- Republic of the Philippines (1994). An Act To Strengthen Teacher Education In The Philippines By Establishing Centers Of Excellence, Creating A Teacher Education Council For The Purpose, Appropriating Funds Therefor, And For Other Purposes (Republic Act 7784).
- Richards, J. C. (2014). Curriculum Development in Language Teaching (p. 288). Cambridge University Press.
- Rodriguez, R. B. (2015). Patakaran sa Wika at ang Pamantasan. *Daluyan: Journal ng Wikang Filipino*, 21(1).
- Tangonan, R. B., Villanueva, V. M., & Zamora, N. A. C. L. (2016). Special Filipino Curriculum (SFC): Isang mungkahing kurikulum sa Filipino para sa Dayuhang mag-aaral. *The Normal Lights*, 10(2).
- Tarun, J. Z. (2013). Ebalwasyon ng Ched General Education Curriculum sa Programa ng Filipino sa Ilang Piling Kolehiyo at Unibersidad sa Rehiyon 2. *ISU-Cabagan Journal Of Research*, 19(2), 24-35.
- Tarun, J. Z. (2013). Wikang Filipino Bilang Akademik na Kurso at Akademik na Disiplina. *ISU-Cabagan Journal Of Research*, 21(2), 30-42.
- Varron, E. M. (2012). Isang Bibliograpiyang may Anotasyon ng mga Pag-aaral sa PNU at Pambansiang Aklatan ng Pilipinas Kaugnay ng Pagtuturo ng Filipino Mula sa Taong 2000- 2011 (MAT). Philippine Normal University.
- Villanueva, V. M. (2016). Makabayang Pedagogiya sa Pagpapatupad ng OBTEC (Outcomes-Based Curriculum) Filipino sa Pamantasang Normal ng Pilipinas-Maynila. *The Normal Lights*, 10(2).